

459

U S T A W A

z dnia 28 października 1950 r.

o zmianie systemu pieniężnego.

W celu:

- 1) oparcia gospodarki narodowej na wysokowartościowym trwałym pieniądzu,
- 2) okiełznania i ograniczenia wyzyskiwaczy i elementów spekulacyjnych,
- 3) stworzenia podstawy dla wzrostu oszczędności mas pracujących i skutecznej walki o oszczędną i racjonalną gospodarkę narodową,
- 4) ustalenia właściwego i słusznego stosunku pieniądza polskiego do walut państw kapitalistycznych,

stanowi się, co następuje:

Art. 1. 1. Jednostką pieniężną w Państwie Polskim jest złoty (zł) równy 0,222168 grama czystego złota.

2. Złoty dzieli się na 100 groszy (gr).

3. Ilekroć w niniejszej ustawie mowa o złotych i groszach, oznacza to złote i grosze w myśl ust. 1 i 2.

4. Ilekroć w niniejszej ustawie mowa o „złotych dotychczasowych” oznacza to złote, które stanowiły jednostkę pieniężną w dniu 29 października 1950 r.

Art. 2. Znakami pieniężnymi, mającymi obieg prawny, są wyłącznie banknoty i monety (bilon) emitowane przez Narodowy Bank Polski i opiewające na złote lub grosze z zastrzeżeniem postanowień art. 6.

Art. 3. 1. Wzory i odcinki banknotów, jak również wzory, nominalną wartość, stop, próbę i wagę monet (bilonu) ustala Minister Finansów.

2. Minister Finansów ustala przepisy o przyjmowaniu i wymianie uszkodzonych lub zatartych oraz zatrzymaniu fałszywych znaków pieniężnych.

Art. 4. 1. Zobowiązania pieniężne mogą być spłacane wyłącznie znakami pieniężnymi, opiewającymi na złote lub grosze (art. 2), o ile ustawa niniejsza inaczej nie stanowi (art. 6).

2. Zobowiązania pieniężne mogą być spłacane każdym rodzajem znaków pieniężnych, opiewających na złote lub grosze (art. 2), bez ograniczenia wysokości.

Art. 5. 1. Banknoty Narodowego Banku Polskiego, opiewające na złote dotychczasowe, przestają być prawnym środkiem płatniczym z upływem dnia 29 października 1950 r. z zastrzeżeniem postanowień art. 6.

2. Narodowy Bank Polski przeprowadzi wymianę banknotów, opiewających na złote dotychczasowe, bez ograniczenia ilości na znaki pieniężne, emitowane na podstawie art. 2.

3. Wymiana dokonana będzie w okresie od 30 października do 8 listopada 1950 r. włącznie, według stosunku 100 złotych dotychczasowych równe 1 złotemu.

Art. 6. W okresie od 30 października do 5 listopada 1950 r. włącznie banknoty Narodowego Banku Polskiego pozostają prawnym środkiem płatniczym w zakresie płatności za niektóre towary i usługi, których spis ustali Rada Ministrów, jednakże z mocy prawa banknoty te ulegają przeliczeniu według stosunku 100 złotych dotychczasowych równe 1 złotemu.

Art. 7. Banknoty, opiewające na złote dotychczasowe, a nie przedstawione do wymiany w terminie (art. 5), unieważniają się.

Art. 8. 1. Wszelkie zobowiązania publiczno- i prywatnoprawne bez względu na tytuł i czas powstania, opiewające na złote dotychczasowe, przelicza się z dniem 30 października 1950 r. z mocy prawa na złote i grosze (art. 1) według stosunku 100 złotych dotychczasowych równe 1 złotemu.

2. Wypadające z przeliczenia ułamki grosza odrzuca się.

3. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia ustalić dla poszczególnych kategorii zobowiązań stosunek przeliczenia, opiewający na mniejszą sumę złotych dotychczasowych za 1 złotego, jednakże nie powyżej stosunku 100 złotych dotychczasowych równe 3 złotym.

4. Minister Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia tryb ujawniania w księgach wieczystych przeliczenia wierzytelności hipotecznych.

Art. 9. 1. Wszystkie sumy, wyrażone w złotych dotychczasowych, a wymienione w przepisach prawnych, obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, ulegają przeliczeniu z mocy prawa według stosunku 100 złotych dotychczasowych równe 3 złotym.

2. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia dokonać zaokrąglenia sum, wypadających z przeliczenia opartego na ust. 1, do pełnych złotych albo też sum złotych podzielných przez 5 lub 10.

Art. 10. Kto odmawia przyjęcia zapłaty, dokonywanej w myśl art. 4 lub 6, podlega karze więzienia lub aresztu do lat dwu lub karze grzywny do 50.000 złotych albo obu tym karom łącznie.

Art. 11. Wykonanie ustawy porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Finansów, Ministrowi Sprawiedliwości i wszystkim ministrom.

Art. 12. Ustawa wchodzi w życie z dniem 30 października 1950 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: *B. Bierut*
Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*
Minister Finansów: *K. Dąbrowski*
Minister Sprawiedliwości: *H. Świątkowski*

460

U S T A W A

z dnia 28 października 1950 r.

o zakazie posiadania walut obcych, monet złotych, złota i platyny oraz zastrzeżeniu kar za niektóre przestępstwa dewizowe.

Art. 1. Posiadanie walut obcych, monet złotych, złota i platyny na obszarze Państwa bez zezwolenia Komisji Dewizowej jest zakazane.

Art. 2. Postanowienia niniejszej ustawy, dotyczące złota i platyny, nie stosują się do wyrobów użytkowych.

Art. 3. Kto bez zezwolenia Komisji Dewizowej posiada na obszarze Państwa waluty obce, monety złote, złoto lub platynę — podlega karze więzienia.

Art. 4. 1. Osoby, posiadające w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy na obszarze Państwa waluty obce, monety złote, złoto lub platynę, obowiązane są w ciągu dwu tygodni od tego dnia zgłosić je Narodowemu Bankowi Polskiemu oraz bądź odprzedać je Narodowemu Bankowi Polskiemu po obowiązującym kursie, bądź złożyć wniosek do Komisji Dewizowej o zezwolenie na dalsze posiadanie.

2. Komisja Dewizowa udziela zezwoleń na dalsze posiadanie złota lub platyny, niezbędnych do wykonywania zawodu oraz poszczególnych monet złotych, na skutek wniosku, złożonego w myśl ust. 1.

3. W przypadku odmowy zezwolenia na dalsze posiadanie, posiadacz obowiązany jest w ciągu tygodnia od zawiadomienia o odmowie odprzedać posiadane waluty obce, monety złote, złoto lub platynę Narodowemu Bankowi Polskiemu po obowiązującym kursie bądź zdeponować je w Narodowym Banku Polskim.

4. Komisja Dewizowa może na wniosek posiadacza depozytu zwalniać w całości lub w części zdeponowane w Narodowym Banku Polskim waluty obce, monety złote, złoto i platynę (ust. 3), o ile przemawiają za tym ważne przyczyny.

Art. 5. 1. Nie wszczyna się postępowania karnego, a wszczęte umarza się, jeżeli przy dopełnieniu obowiązków, określonych w art. 4, ujawni się przestępstwo, przewidziane w dekrete Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 kwietnia 1936 r. w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi (Dz. U. R. P. z 1938 r. Nr 86, poz. 584 i z 1939 r. Nr 87, poz. 549) albo w prawie karnym skarbowym.

2. Pochodzenie walut obcych, monet złotych, złota i platyny, ujawnionych przy dopełnieniu obowiązków, określonych w art. 4, nie podlega dochodzeniu.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się pod warunkiem dopełnienia przez posiadacza określonych w nich obo-

wiązków co do całości posiadanych walut obcych, monet złotych, złota i platyny.

Art. 6. 1. W przypadku otrzymania po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy walut obcych w drodze przesyłki z zagranicy, posiadacz obowiązany jest w ciągu tygodnia od dnia otrzymania przesyłki odprzedać walutę obcą Narodowemu Bankowi Polskiemu po kursie obowiązującym bądź zdeponować ją w Narodowym Banku Polskim.

2. Przepisy art. 4 ust. 4 stosuje się odpowiednio do depozytu, o którym mowa w ust. 1.

Art. 7. Kto nie dopełni obowiązku, ustalonego w art. 4 lub 6, podlega karze określonej w art. 3.

Art. 8. W przypadku skazania na podstawie art. 3 lub 7, sąd orzeka grzywnę w sumie do 100.000 złotych oraz przepadek walut obcych, monet złotych, złota i platyny, stanowiących przedmiot przestępstwa.

Art. 9. 1. Obrót wszelkiego rodzaju walutą obcą, monetami złotymi, złotem lub platyną bez zezwolenia Komisji Dewizowej podlega karze więzienia albo dożywotniego więzienia albo karze śmierci.

2. W przypadku skazania za przestępstwo, określone w ust. 1, sąd orzeka grzywnę w sumie do 300.000 złotych i przepadek walut obcych, monet złotych, złota i platyny, stanowiących przedmiot przestępstwa, oraz orzec może przepadek całego majątku.

Art. 10. Sprawy o przestępstwa, określone w art. 3, 7 i 9, rozpoznaje sąd wojewódzki z tym, że przestępstwo, określone w art. 9, podlega postępowaniu doraźnemu.

Art. 11. Wymieniony w art. 5 dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 kwietnia 1936 r. pozostaje w mocy, o ile ustawa niniejsza nie zawiera odmiennych postanowień.

Art. 12. Wykonanie ustawy porucza się Ministrowi Finansów i Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 13. Ustawa wchodzi w życie z dniem 30 października 1950 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: *B. Bierut*
Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*
Minister Finansów: *K. Dąbrowski*
Minister Sprawiedliwości: *H. Świątkowski*

461

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 28 października 1950 r.

w sprawie określenia stosunku przeliczenia niektórych zobowiązań.

Na podstawie art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 28 października 1950 r. o zmianie systemu pieniężnego (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 459) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ilekroć w niniejszym rozporządzeniu mowa o „jednostkach gospodarki społecznej“, dotyczy to Skarbu Państwa, urzędów, przedsiębiorstw gospodarki społecznej, instytucji zawodowych, politycznych i społecznych oraz innych wykonawców narodowych planów gospodarczych w rozumieniu dekretu z dnia 26 kwietnia 1949 r. o nabywaniu i przekazywaniu nieruchomości niezbędnych dla realizacji narodowych planów gospodarczych (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 197 i Nr 55, poz. 438).

§ 2. Przeliczeniu według stosunku 100 złotych dotychczasowych równe 3 złotym podlegają następujące zobowiązania pieniężne powstałe przed dniem 30 października 1950 r.:

- 1) zobowiązania publiczno- i prywatnoprawne, bez względu na tytuł, jeżeli wierzycielem jest jednostka gospodarki społecznej, z zastrzeżeniem postanowień § 5,
- 2) z tytułu stosunku służbowego lub umowy o pracę,
- 3) z tytułu należności, które w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia pod względem opodatkowania podatkiem od wynagrodzeń traktowane są na równi z wynagrodzeniem bądź zwolnione są od tego podatku (art. 4 i 5 ustawy z dnia 4 lu-